

*Мельнік А.В., аспірант
кафедри економіки та підприємництва
(Науковий керівник: Семикіна М.В., докт. екон. наук, професор)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кривий Ріг*

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

Проблематика працевлаштування молоді на вітчизняному ринку праці висвітлено у працях провідних вчених-економістів України: С.І. Бандур, Д.П. Богиня, О.А. Грішнова, А.М. Колот, М.В. Семикіна та інші. Незважаючи на значний внесок учених, це питання молодіжного безробіття залишається досить актуальним і потребує детальнішого вивчення й аналізу.

Молодь є специфічною соціально економічною групою населення, яка потребує додаткових заходів підтримки на ринку праці, це підтверджується також аналізом причин молодіжного безробіття. Основними факторами, які впливають на працевлаштування молоді в трудову діяльність є особистий потенціал і самооцінка, мотиви і ціннісні орієнтації, ступінь професійного самовизначення, рівень і якість освіти, місце проживання, ступінь поінформованості, наявність трудової біографії, соціальна захищеність і діяльність Державної служби зайнятості.

Аналіз формування ринку праці, зокрема молодіжного сегмента, є досить актуальним питанням, адже молоде покоління складає більше ніж половину працездатного населення держави і вимагає особливої соціальної підтримки та захисту в період кризового стану становлення ринкової економіки. Оскільки регіональний ринок праці молоді є основним механізмом залучення та ефективного використання праці молодих людей в економіці держави, то вирішення питання молодіжного безробіття передусім повинне відбуватись на регіональному рівні [1].

Варто зазначити, що молодіжний сегмент ринку праці складається з суб'єктів ринку праці, а саме молоді у віці від 15 до 35 років.

За даними європейської статистики (рис. 1.), найнижчий рівень безробіття населення у віці 15-29 роки (у % до економічно активного населення у віці 15-29 роки) спостерігається у таких країнах як Чехія – 5,1%, Німеччина – 5,8%, Ісландія – 6,1 %. Найвищий рівень безробіття у Греції – 35,6%, Іспанії – 29,4%, Італії – 26,7% . В Україні цей показник складає 14,1% і розташований рядом з такими країнами, як Бельгія та Фінляндія, з показниками 13,5% та 15,1% відповідно [2]. Але якщо взяти віковий діапазон 15-35 роки, згідно визначення поняття молоді, то рівень безробіття в Україні складає 12,3% [3].

Ринок молодіжної праці можна умовно розділити на три категорії. Це молодь, яка ніде не навчається і намагається знайти роботу відразу після школи: не маючи професійної освіти, люди влаштовуються на некваліфіковану роботу з досить невеликим рівнем заробітної плати і низькою перспективою подальшого кар'єрного зростання (це залежить, зокрема, від особистісних якостей). У цієї групи здобувачів є серйозні конкуренти – це більш дорослі некваліфіковані працівники й люди похилого віку, які мають певний досвід і навички у цих професіях. Тому досить часто молодих працівників не хочуть брати на роботу через їхню некомпетентність та острах за їхню безвідповідальність.

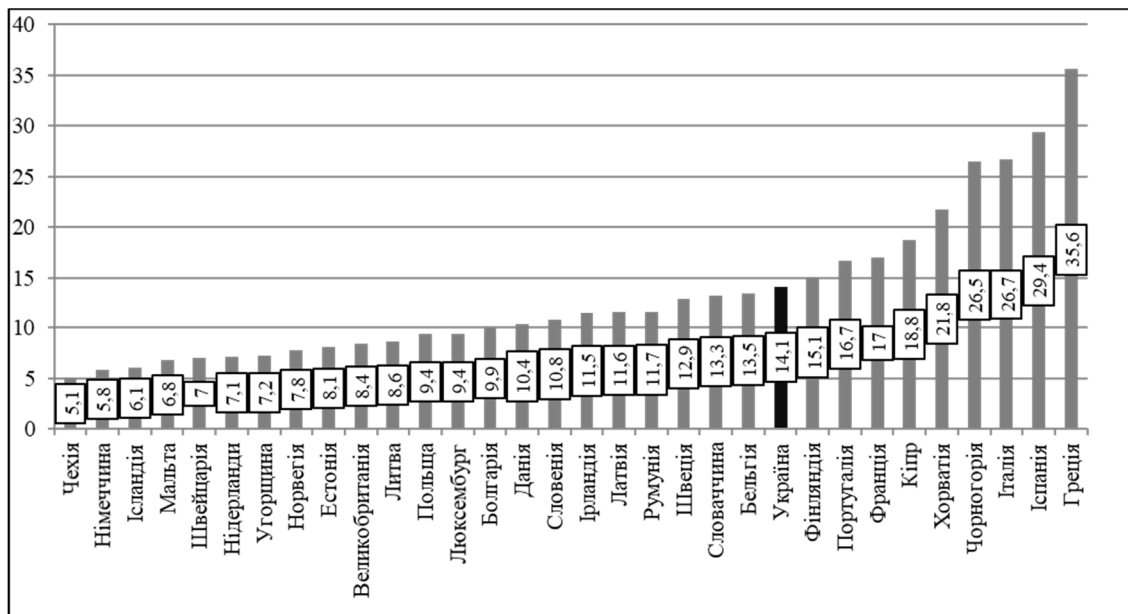

Рис. 1. Рівень безробіття населення у віці 15-29 роки у країнах Євросоюзу та України у 2017 році
(у % до економічно активного населення у віці 15-29 роки) [2].

Друга категорія молодих здобувачів – випускники ВНЗ і технікумів. Перед ними постає проблема знайти кваліфіковану роботу з гідною оплатою праці та з перспективою розвитку їхньої кар'єри. Але в умовах ринкової економіки вимоги роботодавця до свого майбутнього працівника підвищилися, на сьогодні до фахової освіти потрібно додати ще й досвід роботи, якого у випускників найчастіше немає. Тому багато з них зіштовхуються з серйозними труднощами при пошуку роботи зі спеціальності та в підсумку починають шукати будь-яку роботу [4].

Згідно останніх даних Державної служби зайнятості у Кіровоградській області, протягом січня-березня 2018 року кількість випускників, що отримували послуги державної служби зайнятості становила 174 особи (у т. ч. 126 випускників вищих навчальних закладів та 48 випускників професійно-технічних навчальних закладів)[5]. Серед випускників ВНЗ майже 40% навчалися у галузі соціальних наук, бізнесу та права (рис. 2.).

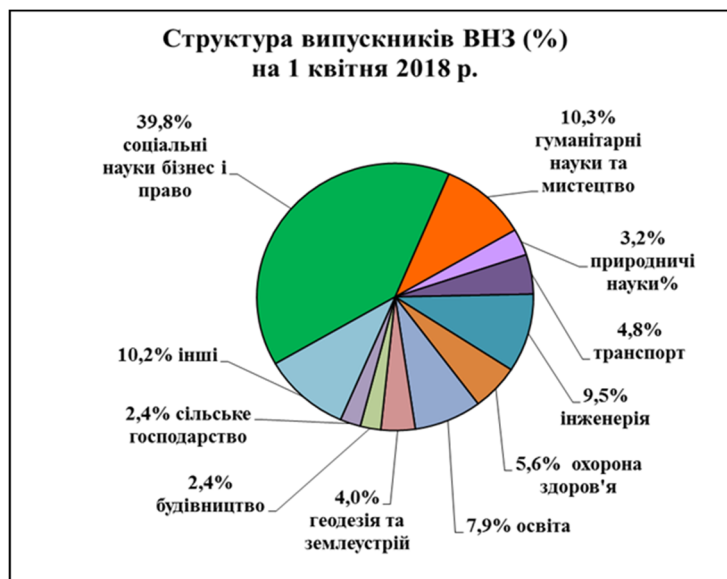

Рис. 2. Структура Випускників ВНЗ Кіровоградської області (%) станом на 1 квітня 2018 р. [5].

Третя група – це молодь, яка поєднує і навчання, і роботу, проте кількість таких людей збільшується, що може вплинути на здобуття якісної освіти.

Також проблемним є питання зайнятості молоді в Кіровоградській області, тому що вона складає більше 34% працездатного населення і суттєво впливає на розвиток регіону. Як показує практика, питання зайнятості населення повинні вирішуватись у районах і містах області, де щорічно розробляють та впроваджують заходи програми зайнятості. Необхідно здійснювати заходи щодо регулювання зайнятості населення, аналізу, прогнозування, формування та регулювання ринку праці.

Основними причинами, що призвели до ускладнення стану на ринку праці в регіоні, зокрема неефективного використання робочої сили молоді, є відсутність власних коштів на підприємствах, обмеженість кредитних ресурсів та інвестицій, обмеженість бюджетних коштів держави. Також причиною складного стану із зайнятістю молоді є призупинення роботи або повна ліквідація окремих підприємств і галузей промисловості в державі.

Отже, можна виділити такі основні проблеми працевлаштування молоді: низька поінформованість абітурієнтів про попит вакансій як на регіональному, так і національному ринку праці; високі професійні вимоги роботодавців до молоді; обов'язкова наявність стажу роботи не менше трьох років; соціальна незахищеність більшості молодих людей державою; неможливість зайнятися підприємництвом через відсутність стартового капіталу та неможливість отримати його у кредит через великі відсотки.

Розв'язати проблеми зайнятості молоді можна тільки шляхом цілеспрямованих систематизованих і скоординованих дій. При цьому держава повинна піклуватися про розвиток соціальної стабільності та захищеності молоді, у міру зміни ситуації на ринку праці потрібне корегування політики у сфері працевлаштування, перегляд і доопрацювання законодавчої бази, своєчасне фінансування державних програм зайнятості, розроблення системи заохочень та пільг регіонам з низьким рівнем безробіття серед молоді.

Ефективне вирішення проблеми працевлаштування молоді, в тому числі за участі служби зайнятості, дасть поштовх до розвитку вітчизняної економіки, сприятиме становленню України як стабільної, розвиненої та квітучої держави.

Список використаних джерел

1. Большая, О.В. Проблема зайнятості молоді на ринку праці України / О. В. Большая // Економіка і регіон. – 2012. – № 2 (33). – С. 114-118.
2. Журнал Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=earn_mw_cur&lang=en
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Гринкевич, С.С. Стан молодіжної зайнятості в Україні / С.С. Гринкевич // Наук. вісн. УкрДЛТУ. – 2006. – Вип. 16.3. – С. 239-241.
5. Статистичний щорічник Кіровоградської області за 2016 рік // Головне управління статистики у Кіровоградській області. – 2017. – 473 с.